

Věc C-560/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

26. října 2020

Předkládající soud:

Verwaltungsgericht Wien (Rakousko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. září 2020

Stěžovatelé:

CR

GF

TY

Dotčený orgán:

Landeshauptmann von Wien

Předmět původního řízení

Udělení povolení k pobytu

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad unijního práva, zejména směrnice 2003/86/ES, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

I. Mohou se rodiče uprchlíka, který svou žádost o azyl podal jako nezletilá osoba bez doprovodu a kterému byl ještě jako nezletilému udělen azyl, kteří jsou státními příslušníky třetí země, ohledně práva na sloučení rodiny i nadále dovolávat čl. 2 písm. f) ve spojení s čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny, pokud uprchlík po

udělení azylu, ale v průběhu řízení o udělení povolení k pobytu jeho rodičům nabyt zletilosti?

II. V případě kladné odpovědi na první otázku: Je v takovém případě nezbytné, aby rodiče státního příslušníka třetí země dodrželi lhůtu k podání žádosti o sloučení rodiny v délce „v zásadě [...] tři měsíců ode dne, kdy bylo dotčené nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka“, uvedenou v bodě 61 rozsudku Soudního dvora ze dne 12. dubna 2018, C-550/16, A a S?

III. V případě kladné odpovědi na první otázku: Musí být zletilé sestře uznaného uprchlíka, která je státním příslušníkem třetí země, přímo na základě unijního práva uděleno povolení k pobytu, pokud by rodiče daného uprchlíka v případě odepření povolení k pobytu zletilé sestře uprchlíka *de facto* byli nuceni vzdát se svého práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES, protože tato zletilá sestra uprchlíka v důsledku svého zdravotního stavu bezpodmínečně potřebuje trvalou péči svých rodičů, a proto v zemi původu nemůže zůstat sama?

IV. V případě kladné odpovědi na druhou otázku: Jaká kritéria musí být použita při posuzování včasnosti toho, zda byla taková žádost o sloučení rodiny „v zásadě“ podána ve lhůtě tří měsíců ve smyslu úvah uvedených v bodě 61 rozsudku Soudního dvora ze dne 12. dubna 2018, C-550/16, A a S?

V. V případě kladné odpovědi na druhou otázku: Mohou se rodiče uprchlíka i nadále dovolávat svého práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES, pokud mezi dnem, kdy bylo dotčené nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka, a podáním jejich žádosti o sloučení rodiny, uplynuly tři měsíce a jeden den?

VI. Může členský stát v řízení o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES od rodičů uprchlíka v zásadě požadovat, aby splnili podmínky uvedené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86/ES?

VII. Závísí možnost požadovat v rámci sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES splnění podmínek uvedených v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86/ES na tom, zda byla žádost o sloučení rodiny ve smyslu čl. 12 odst. 1 třetího pododstavce směrnice 2003/86/ES podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka?

Uváděná ustanovení unijního práva

Smlouva o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), konkrétně článek 20

Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny, konkrétně články 2, 4, 7 a 9

Uváděná ustanovení mezinárodního práva

Evropská úmluva o lidských právech (dále jen „EÚLP“), článek 8

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (zákon o usazování a pobytu; dále jen „NAG“), konkrétně §§ 2, 11 a 46

Asylgesetz (zákon o azylu, dále jen „AsylG“), konkrétně §§ 34 a 35

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 U správního soudu jsou vedena tři řízení o udělení povolení k pobytu podle § 46 odst. 1 bodu 2 NAG. Tato tři řízení se týkají rodičů (CR a GF), resp. zletilé sestry (TY) RI, který byl v Rakousku uznán jako uprchlík. Žadatelé se svými žádostmi domáhají sloučení rodiny s RI. Všichni uvedení jsou syrští státní příslušníci.
- 2 RI do Rakouska přicestoval dne 31. prosince 2015 jako nezletilá osoba bez doprovodu a dne 8. ledna 2016 podal žádost o mezinárodní ochranu. Rozhodnutím Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (spolkový úřad pro cizince a azyl, Rakousko) doručeným dne 5. ledna 2017 – které podle rakouské právní úpravy nabylo právní moci dne 2. února 2017 – bylo RI přiznáno postavení uprchlíka.
- 3 Dne 6. dubna 2017 CR, GF a TY podali žádosti o sloučení rodiny s RI podle § 35 AsylG. Tyto žádosti byly zamítnuty rozhodnutím Österreichische Botschaft Damaskus (Rakouské velvyslanectví v Damašku, Sýrie), doručeným dne 29. května 2018, protože RI mezitím nabyl zletilosti. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 26. června 2018.
- 4 Prostřednictvím e-mailu ze dne 11. července 2018 CR, GF a TY podali předmětné žádosti o sloučení rodiny podle § 46 odst. 1 bodu 2 NAG a dovolali se přitom svých práv vyplývajících ze směrnice 2003/86/ES, resp. ve vztahu k TY článku 8 EÚLP. Tyto žádosti byly zamítnuty rozhodnutími Landeshauptmann von Wien (hejtman spolkové země Vídeň, Rakousko) ze dne 20. dubna 2020, protože k podání žádostí nedošlo „do tří měsíců od přiznání postavení uprchlíka“. Proti těmto rozhodnutím byla včas podána stížnost, která je přípustná a která byla za účelem rozhodnutí předložena Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni, Rakousko). Tento soud ve spojených věcech týkajících se těchto stížností dne 3. září 2020 provedl veřejné jednání.
- 5 Na základě výsledků provedeného šetření je nesporné, že stěžovatelé CR, GF a TY nemohou doložit nárok na ubytování, které je v Rakousku obvyklé, zdravotní pojištění, které zaručuje poskytování plnění v Rakousku, ani stálé a pravidelné příjmy. Dále je nesporné, že TY trpí mozkovou obrnou a je trvale odkázána na invalidní vozík, jakož i na pomoc při přijímání potravy a běžné osobní hygieně. V

podstatě o ni pečuje její matka CR a jinak v místě svého současného bydliště nemůže využít žádných sociálních služeb. Její rodiče by ji nemohli v Sýrii ponechat samotnou.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 6 Stěžovatelé v řízení před Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) z bodu 34 rozsudku A a S [C-550/16, EU:C:2018:248] dovozují, že v případě žádosti o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES nelze od žadatelů požadovat důkazy uvedené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86/ES, které jsou vyžadovány podle rakouské právní úpravy.

Stručné shrnutí odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 7 Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) si v dotčených řízeních v zásadě klade otázku, zda žadatelé mohou ze směrnice 2003/86/ES odvozovat práva, ačkoli uprchlík RI mezitím nabyl zletilosti. Soudní dvůr v rozsudku A a S uvedl, že státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti, již byli v okamžiku vstupu na území členského státu a podání žádosti o azyl v tomto státě mladší 18 let, kteří však v průběhu azylového řízení dosáhli plnoletosti a následně jim bylo přiznáno postavení uprchlíka, musí být i nadále kvalifikováni jako „nezletilá osoba“ ve smyslu čl. 2 písm. f) ve spojení s čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES.
- 8 V projednávaných případech ale státní příslušník třetí země zletilosti nenabyl – jak tomu bylo v situaci, ze které vychází rozsudek A a S, – v průběhu azylového řízení, nýbrž teprve v průběhu řízení o sloučení rodiny ve smyslu čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES. S ohledem na odůvodnění Soudního dvora uvedené v rozsudku A a S je podle Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) patrné, že na takové případy, jako jsou tyto, lze použít úvahy obsažené v uvedeném rozsudku (rovněž úvahy uvedené v rozsudku Soudního dvora ze dne 16. července 2020, B. M. M. a další, C-133/19, nasvědčují tomu, že v kontextu směrnice 2003/86/ES v zásadě není relevantní zletilost, která nastane v průběhu probíhajícího řízení, nýbrž že je naopak třeba vycházet z nezletilosti v době podání žádosti). Vzhledem k tomu, že ale k této otázce – pokud je Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) známo – doposud neexistuje judikatura Soudního dvora, předkládá se první otázka.
- 9 V případě kladné odpovědi na tuto otázku si Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) dále klade otázku, zda lze za okolností, které nastaly v projednávané věci, použít úvahy uvedené v bodě 61 rozsudku A a S, podle kterých musí být žádost o sloučení rodiny formulovaná na základě čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES v zásadě podána ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy bylo dotčené nezletilé osobě přiznáno postavení uprchlíka (druhá otázka). Vzhledem k tomu, že v projednávaných případech bylo zletilosti dosaženo po uznání za uprchlíka, by v úvahu rovněž přicházelo, že taková lhůta začíná běžet až

ode dne, kdy uprchlík nabyl zletilosti, a žádost o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES, která byla podána v době, kdy daný uprchlík ještě byl nezletilý, je tedy každopádně včasná; a to bez ohledu na to, jaký je z hlediska času vztah mezi podáním žádosti a okamžikem udělení azylu.

- 10 Pokud je i odpověď na druhou otázku kladná, není Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) z judikatury Soudního dvora zřejmé, podle jakých kritérií je třeba posuzovat dodržení lhůty, která „v zásadě“ činí tři měsíce (čtvrtá otázka).
- 11 V případech projednávaných stížností mezi dnem udělení azylu nezletilému a podáním žádostí o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES uplynuly tři měsíce a jeden den. Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) se táže, zda je tak dodržena lhůta, která „v zásadě“ činí tři měsíce, uvedená v bodě 61 rozsudku A a S (pátá otázka).
- 12 V této souvislosti má Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) za to, že žadatelům nelze vytýkat, že zvolili právní prostředek spočívající v žádosti podle § 35 AsylG, který byl v době podání žádostí o sloučení rodiny podle rakouské právní úpravy náležitý a který byl následně zamítnut na základě toho, že uprchlík mezitím dosáhl zletilosti, protože žadatelé přirozeně neměli žádný vliv na dobu, kdy budou jejich žádosti vyřízeny. Předmětné následné žádosti o sloučení rodiny podle § 46 odst. 1 bodu 2 NAG byly konečně podány neprodleně po zamítnutí žádostí podle § 35 AsylG, takže podle Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) není zřejmé, že by v tomto případě došlo ke zmeškání lhůty, a otázka, zda byly žádosti o sloučení rodiny v zásadě podány ve lhůtě tří měsíců od udělení azylu, se tak může vztahovat pouze k prvotnímu podání žádostí o sloučení rodiny podle § 35 AsylG, ke kterému došlo tři měsíce a jeden den po udělení azylu nezletilému.
- 13 Podle Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) z bodu 34 ani z jiných částí rozsudku A a S neplyne, že v případě žádosti o sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES nelze od žadatelů požadovat důkazy uvedené v čl. 7 odst. 1 směrnice 2003/86/ES (viz výše bod 6). Článek 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES sloučení rodiny zaručuje nejbližším příbuzným v přímé vzestupné linii, aniž se použijí podmínky stanovené v čl. 4 odst. 2 písm. a). To znamená, že není nutné, aby příbuzní byli závislí na osobě usilující o sloučení rodiny a nepoživali nezbytnou podporu rodiny v zemi původu. Důvody, kvůli kterým se ale na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES v zásadě nemají použít požadavky stanovené v článku 7 směrnice 2003/86/ES, nejsou Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) zřejmé ani ze znění tohoto ustanovení, ani ze systematiky směrnice o sloučení rodiny (viz naproti tomu sloučení rodiny prováděná podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2003/86/EHS, pro která je podle čl. 12 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2003/86/ES použití článku 7 směrnice 2003/86/ES výslovně vyloučeno). Z tohoto důvodu předkládá šestou otázku.

- 14 Dále je Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) nejasné, zda možnost požadovat takovéto důkazy závisí na tom, zda byla žádost o sloučení rodiny podána ve lhůtě tří měsíců po přiznání právního postavení uprchlíka, jak je upraveno v čl. 12 odst. 1 třetím pododstavci směrnice 2003/86/ES. Lhůta uvedená v tomto ustanovení by se s ohledem na kontext svého systematického uspořádání mohla díky odkazu obsaženému v prvním pododstavci vztahovat pouze na rodinné příslušníky uvedené v čl. 4 odst. 1 směrnice 2003/86/ES. Dané ustanovení by ale rovněž mohlo být vykládáno tak, že se v zásadě použije na každou žádost o sloučení rodiny [v tomto smyslu by bylo možno chápat rozsudek Soudního dvora (ze dne 7. listopadu 2018,) KB, C-380/17, body 46 a 47], a proto je cílem sedmé otázky objasnění výkladu čl. 12 odst. 1 třetího pododstavce směrnice 2003/86/ES.
- 15 Sestra osoby usilující o sloučení rodiny není rakouskou právní úpravou pojmána jako rodinný příslušník. Rakousko v tomto ohledu nevyužilo možnosti uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice Rady 2003/86/ES. Stěžovatelé v řízení před Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) argumentují tím, že v zemi původu není zajištěno zaopatření zletilé sestry, v zemi původu nežijí žádní jiní příbuzní a sestra je tedy bezpodmínečně odkázána na další péči svých rodičů.
- 16 Podle Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) lze z této situace dovodit, že rodiče osoby usilující o sloučení, kteří podali příslušné žádosti, by v případě, že by povolení k pobytu zároveň nebylo uděleno rovněž sestře osoby usilující o sloučení rodiny, ve skutečnosti byli nuceni vzdát se svých práv na sloučení rodiny, která případně vyplývají z čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES.
- 17 Soudní dvůr ve své dosavadní judikatuře týkající se článku 20 SFEU (věc C-34/09, Zambrano, věc C-256/11, Dereci, věc C-133/15, Chavez-Vilchez a další) uvedl, že odepření pobytu příslušníkovi třetího státu může být nepřipustné, pokud by takové odepření práva na pobyt mělo za následek, že občané Unie budou donuceni opustit území Unie. Za takovýchto podmínek nebudou uvedení občané Unie moci skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich postavení občanů Unie. Z pohledu Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) se ale dosavadní judikatura Soudního dvora jednak vztahuje pouze na občanství Unie a jednak pouze na situace, kdy je státní příslušník třetí země vyzván k opuštění území Evropské unie, nikoli ale na takové situace, kdy je odpírána možnost přistěhovat se.
- 18 Případy projednávaných stížností se netýkají občanů Unie, porušení podstaty článku 20 SFEU tedy nepřichází v úvahu. Přesto lze tvrdit, že žadatelům CR a GF – pokud jim podle směrnice 2003/86/ES náleží nárok na sloučení rodiny – bude v případě odepření práva na pobyt další osobě ve skutečnosti znemožněno uplatnění nároku na sloučení rodiny, který jim přiznává unijní právo. Z pohledu Verwaltungsgericht Wien (správní soud ve Vídni) lze úvahy týkající se článku 20 SFEU uvedené v citovaných rozsudcích Soudního dvora použít i na uplatňování práva na sloučení rodiny podle čl. 10 odst. 3 písm. a) směrnice 2003/86/ES, a proto třetí otázka směřuje k tomu, zda takovýto faktický tlak může oblast působnosti směrnice 2003/86/ES rozšířit na další osoby.

- 19 V této souvislosti je třeba vzít v potaz, že podle rakouské právní úpravy navzdory nesplnění zákonných podmínek přichází v úvahu přiznání práva pobytu zletilé sestře osoby usilující o sloučení rodiny z naléhavých důvodů týkajících se soukromého a rodinného života ve smyslu článku 8 EÚLP. Nárok na udělení práva pobytu vyplývající přímo z unijního práva by však mohl přesahovat rámec ochrany poskytované článkem 8 EÚLP, a proto se předložená otázka pro řešení projednávaného případu stížnosti týkající se zletilé sestry osoby usilující o sloučení rodiny jeví jako nezbytná.

PRACOVNÍ DOKUMENT